

Turis

Özcan Akyol

IN MAKKELIJKE TAAL

leeslicht

Dit boek heeft het keurmerk Makkelijk Lezen

Oktober 1992

Ik ga de woonkamer in. De gordijnen zijn halfdicht. De televisie staat aan. Mijn vader Turis hangt achterover in een stoel, met een sigaret in zijn hand. Zijn vriend Orhan is er ook. Op tafel staat een fles drank. Ik wil snel doorlopen naar de keuken, naar mijn moeder.

Maar Turis zegt: 'Özcan, laat dat batje eens zien. Dat ding van tafeltennis.'

Vanavond doet onze school mee aan een toernooi.

Ik speel mee met twee jongens uit mijn klas.

'Ik heb het batje vanavond nodig,' zeg ik.

'We eten het niet op, hoor,' zegt Turis.

Ik pak het batje uit mijn tas. Ik geef het aan Turis.

Hij voelt aan het rubber. Hij tikt op het hout.

Hij geeft het aan Orhan. Ik zie aan hun ogen dat ze dronken zijn.

‘Is dat ding geld waard?’, vraagt Turis aan Orhan.

‘Geen idee’, zegt Orhan.

‘Ik heb het geleend van school’, zeg ik. ‘Het moet terug.’

Ik trek het batje uit Orhans handen. Ik doe snel een stap terug, buiten het bereik van Turis.

‘Die jongen is brutaal’, zegt Orhan.

‘Hij lijkt op zijn moeder’, zegt Turis.

‘Mag ik gaan?’, vraag ik.

Turis knikt.

Ik ga naar de keuken. Ik verstop het batje in het kastje onder de gootsteen. Ik geef mijn moeder een kus op haar wang.

‘Vanavond hebben we een belangrijk toernooi’, zeg ik.

‘Op zondag?’, zegt ze. ‘Als je maar niet in de modder gaat rennen. De wasmachine kan niet tegen zand.’

‘Het toernooi is binnen, in een zaal.’

‘Als je maar niet laat thuiskomt.’s Avonds lopen er dronken mensen op straat.’

‘Die zitten hier in de kamer ook, mama.’

Ik ga de achterdeur uit. Op het pleintje voetballen kinderen uit de buurt. Mijn broer Mevlut en mijn beste vriend Ata zijn er ook.

Mevlut geeft Ata een trap tegen zijn kont. Meteen vliegen hun vuisten door de lucht. Maar het is meer stoeien dan vechten.

Ik ga op een rustig plekje op de grond zitten. Ik doe mijn schoenen uit. Mijn sokken zijn rood van het bloed. Ik trek ze voorzichtig uit. Mijn tenen zijn rood en dik. Er zitten rare bobbels op.

Ik ben de jongste thuis. Ik krijg altijd de oude schoenen van mijn broers. Maar mijn voeten groeien harder dan die van hen. Mijn schoenen zijn dus altijd te klein. Daarom groeien mijn nagels in mijn tenen tot ze bloeden.

Moeders roepen dat het eten klaar is. Alle kinderen gaan naar huis. Mevlut en ik ook. Ik loop op blote voeten, met mijn schoenen in mijn hand. Binnen gaat Mevlut meteen naar boven, zonder Turis en Orhan te groeten. Ik loop snel door naar de keuken. Mijn moeder roert in een pan soep.

‘Waarom heb je geen schoenen aan?’, vraagt mijn moeder.

‘Mijn tenen doen weer pijn.’

Mijn moeder pakt een nagelknipper uit een la. Ik moet mijn voet op haar schoot leggen. Ik moet even flink zijn, zegt ze.

‘Arme jongen’, fluistert mijn moeder. ‘We hebben je tenen verpest.’

‘Worden ze niet meer normaal, mama?’

‘Jawel, als je groot bent.’

‘Hoe lang duurt dat nog? Ik wil ook voetballen.’

‘Tot je dezelfde maat hebt als Turis.’

Mijn moeder graaft met de nagelknipper in het vlees. Eindelijk vindt ze het stuk nagel dat voor de ontsteking zorgt. Ze knipt het uit mijn tenen.

Ik klem mijn kiezen op elkaar.

Ik heb nu minder pijn. Maar de echte test komt zo, als ik mijn schoenen weer aan moet.

Ik ga naar boven en kleed me om. Ik deel mijn slaapkamer met Mevlut en mijn andere broer Serdar. Mevlut leest een *Donald Duck* op zijn bed. Ik weet niet waar Serdar is. Meestal verstopt hij zich ergens in huis.

Dan is het tijd om te gaan. Beneden pak ik het batje uit het keukenkastje. Mijn moeder geeft me drie pleisters. Voor als mijn tenen weer gaan bloeden.

Ik stop ze in mijn zak.

‘De soep is klaar’, zegt ze. ‘Je hebt niets gegeten.’

‘Dat lukt nu toch niet’, zeg ik. ‘Te spannend.’

Ik fiets naar school. Ik ben nog nooit alleen naar school gefietst. Zeker niet op zondag. En zeker niet om zes uur, als ik normaal op de bank televisie kijk. Bij school staat de meester met zijn auto te wachten. Ramon en Carlos zijn er al.

‘Precies op tijd’, zegt de meester.

Tien minuten later zijn we bij de sporthal. Het gebouw is een groot, betonnen blok. Het is veel triester dan ik had verwacht. Dat heb ik vaak: in mijn fantasie maak ik alles mooier. Ook nu ben ik in de val van mijn fantasie getrapt. Maar de spanning die ik voel, is echt.

Er is al best veel publiek in de sporthal. De meester haalt drinken voor ons.

‘Shit’, zegt Carlos. ‘Een van de andere teams heeft jongens uit Cambodja.’

‘Nou, en?’, zeg ik. ‘Wij hebben een Spanjaard en een Turk.’

‘Daar gaat het niet om. Aziaten zijn supergoed in tafeltennis. Die groeien daarmee op. Net zoals jij opgroeit met knoflook.’

‘Wij eten ook vaak peterselie en uien.’

‘Het was een grapje. Maar serieus, tegen Aziaten zijn we kansloos. Vooral tegen Chinezen.’

Ik wijs naar een jongen. ‘Is dat een Chinees?’, vraag ik.

‘Die telt niet. Die is geadopteerd.’

‘Die dan?’

‘Shit. Ja, hij is goed.’

‘De eerste wedstrijd is tegen De Schakel’, zegt de meester. ‘Dat is de kampioen van vorig jaar.’

‘Wij kunnen van iedereen winnen’, zegt Ramon flink.

‘Behalve van Chinezen’, zegt Carlos.

‘Hou je kop. We worden de helden van de school.’

Het toernooi begint. We winnen de eerste potjes makkelijk. De jury schrijft onze punten op een groot bord.

‘Gaat goed, jongens’, zegt de meester.

Het is nu echt druk in de zaal. Een fotograaf van de krant maakt foto’s. Een paar meisjes kijken naar ons. Wij zijn nu natuurlijk stoere jongens. Of misschien denk ik dat alleen maar.

We winnen alle wedstrijden. Ook een andere school wint alle potjes. Die school heeft drie echte Chinezen. Ze zijn inderdaad heel goed. Dat wordt spannend, volgende week bij de finale.

Ik gaap. Van de spanning, of van moeheid.

‘Meester, hoe laat is het?’, vraag ik.

‘Bijna half negen’, zegt hij. ‘We moeten nog één wedstrijd. Hoezo?’

‘Ik moet op tijd thuis zijn.’

‘Als je ouders boos worden, kunnen ze mij bellen. Dan leg ik het wel uit.’

Ik wil niet weer zeggen dat mijn ouders geen Nederlands spreken. Ze komen nooit op een ouderavond. Bij een verplichte afspraak moet altijd een tolk mee. Dat moet de meester toch weten.

De laatste wedstrijd winnen we ook. De fotograaf kijkt mee. ‘Komen we in de krant?’, vraagt Carlos.

‘Eerst maar de finale van volgende week afwachten’, zegt de fotograaf.

Na de laatste wedstrijd wil ik snel naar huis. Anders worden mijn ouders boos. Maar Ramon en Carlos doen heel langzaam in de kleedkamer. Ze praten over de Chinezen en de finale.

Eindelijk rijden we terug naar school. Ik race op mijn fiets naar huis. Via de achterdeur glij ik naar binnen. Mijn moeder zit aan de keukentafel. Ik zie het meteen aan haar gezicht: problemen. Ik verstop mijn batje weer onder de gootsteen.

‘We zijn door naar de finale’, zeg ik. ‘Goed, hè?’

‘Turis is woedend’, zegt mijn moeder.

‘Misschien komen we in de krant. Als we winnen van de Chinezen.’

‘Ga naar bed. Als Turis wat zegt, loop je gewoon door.’

Ik voel nu pas de pijn in mijn tenen weer. Ik trek mijn schoenen uit. In mijn sokken zitten rode vlekken. Moeten we de wonden wassen? Of zo snel mogelijk naar bed? Nu voel ik ook mijn honger.

‘Mag ik soep?’, vraag ik.

‘Nee, dan had je eerder moeten thuiskomen. Kom, ik loop met je mee naar de trap.’

Ik durf niet goed de woonkamer in. Maar ik denk: wat kan er gebeuren? In het ergste geval breekt Turis mijn botten. Dan bellen we een ambulance. Daarna word ik beter. En dan gaan we gewoon verder met leven.

Ik ga de woonkamer in. De fles op tafel is leeg.

‘Waar zat jij?’, vraagt Turis meteen.

Ik durf hem niet aan te kijken.

‘Ik moest tafeltennissen met school’, zeg ik. ‘We hebben alles gewonnen. Volgende week is de finale. De meester is heel trots.’

Boven hoor ik voetstappen. Ze stoppen bij de trap. Mevlut luistert mee.

Turis zegt: ‘Wij zijn de hele avond al bezorgd.’

‘Mevlut kan de meester bellen’, zeg ik. ‘Die kan het uitleggen.’

‘Kom, jongen’, fluistert mijn moeder achter me.

‘Je moet naar bed.’

‘Ik ben nog niet klaar met hem’, zegt Turis. ‘Die jongen voelt zich te goed voor ons. Als hij niet wil luisteren, moet hij maar voelen. Haal dat batje!’

Mijn moeder trekt me tegen zich aan.

‘Turis, hij moet morgen naar school.’

‘Godverdomme, ik wil dat batje hebben! Ik betaal hier de rekeningen, dus ik ben de baas. Haal dat ding!’

Ik heb geen keus. Ik haal het batje in de keuken.

Ik geef het aan Turis. Hij voelt er heel langzaam aan.

Hij pulkt aan het rubber. Dan trekt hij de rode laag in één keer kapot. Tranen springen in mijn ogen.

‘Dat batje is van school!’, roep ik. ‘Ik moet zaterdag de finale spelen!’

‘Jij speelt zaterdag helemaal niks! Begrepen?’

‘Mama!’, roep ik wanhopig.

Mijn moeder zegt niets. Haar mond trilt.
Dan breekt Turis het batje op zijn knie doormidden.
Een stukje hout vliegt vlak langs mijn hoofd. Ik kijk naar de stukken in zijn hand.
'En nu naar bed', lacht Turis.
Ik ga huilend naar onze slaapkamer.
'Wat is er gebeurd?', vraagt Mevlut.
Ik vertel hem alles.
'Turis is een klootzak', zegt Mevlut. 'Misschien kan de meester hem nog overhalen. Dan kun je toch nog spelen.'
'Dat wil ik niet. Dan weet iedereen van onze rare vader.'
Mijn tenen branden van de pijn. Ik plak de pleisters op mijn tenen.
'Had je tijdens het toernooi geen pijn?', vraagt Mevlut.
'Nee. Gek, hè?'
'Dat komt door de adrenaline. Daardoor voel je de pijn niet.'
Ik kruip in bed. Beneden maken mijn ouders ruzie.
Een tijd later wordt het stil. Iedereen slaapt. Maar mij lukt dat niet.

Ik ga uitgeput naar school. In de klas vertelt de meester over het toernooi. Hij wil met de klas spandoeken maken voor de finale.
De hele week speel ik niet buiten.
Zaterdagochtend sta ik heel vroeg op.

Ik wacht bij het raam van de slaapkamer. Misschien komen de meester en de jongens me halen. Dan moet ik me snel verstoppen. Dan moeten mijn broers hen wegsturen bij de voordeur.

Maar er komt niemand. Het hele weekend niet. Maandagochtend zeg ik tegen de meester: 'Mijn ouders wilden u bellen. Maar u nam niet op.'

Na school zegt Ramon boos: 'Klootzak! Door jou mochten we niet meedoen.'

'Ik was ziek.'

'Lul niet! Je hebt ons gewoon in de steek gelaten! We hadden kunnen winnen van die Chinezen.'

'Echt niet,' zegt Carlos vrolijk. 'Die Chinezen hadden ons zeker gesloopt.'

Carlos heeft een krant bij zich. Die laat hij aan iedereen zien.

'Staat er iets over ons in de krant?', vraag ik.

'Ja, dat we wegens persoonlijke problemen niet konden spelen. Terwijl we wel kans maakten.'

'Zie je? Dat is allemaal de schuld van die Turk,' zegt Ramon.

'Nee, man. Dit is juist gunstig,' zegt Carlos blij.

'Nu denkt iedereen dat we heel goed zijn. We hebben niet verloren omdat we slecht zijn, maar wegens persoonlijke problemen. Prima, toch?'

'Krijg jij ook maar de klere,' zegt Ramon. En hij loopt boos weg.